

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet,
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep,
0030 OSLO

Oslo, 01.12.12

HØRING – Forslag til endringer i lov 8. april nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) mv. for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Juridisk rådgivning for kvinner, JURK, viser til høringsbrev av 12.10.12 vedrørende forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep. Vi takker for tilliten som høringsinstans.

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) er et uavhengig rettshjelpstiltak som skal bidra til at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og at likestilling praktiseres. JURK drives av kvinnelige jusstudenter i samarbeid med daglig leder og juridisk rådgiver og yter tilpasset hjelp til selvhjelp for kvinner med udekket rettshjelpsbehov gjennom rettsinformasjon, rettspåvirkning og bistand i konkrete saker. Vårt tilbud gjelder kvinner over hele landet, og vi har ingen inntektsgrenser. All hjelp er gratis.

JURK har en egen saksbehandlingsgruppe som har spesialisert seg inne familie- og barnerett, i tillegg til at vi har en gruppe som jobber spesifikt med voldproblematikk. I vår saksbehandling ser vi flere tilfeller som rammes av det lovverket som nevnes i denne høringen. Vi ønsker derfor, på bakgrunn av våre erfaringer fra saksbehandlingen, å komme med noen kommentarer knyttet til noen av punktene i høringen.

Kapittel 2

2.6

JURK stiller seg bak forslaget om å klargjøre at det er foreldrenes plikt til å hindre at barnet blir utsatt for vold og overgrep, og at dette også må gi foreldrene en rett til å nekte at samvær gjennomføres uten at dette kan bli brukt mot denne forelderen ved en senere barnefordelingssak. JURK stiller seg også bak forslaget om at dette skal gjelde i de tilfeller der retten kommer frem til at det ikke foreligger en reell fare for vold og overgrep.

JURK mener også at forhindring av at barnet utsettes for psykisk vold klart må omfattes, og at det må klargjøres hvor grensene for hva som regnes som psykisk vold skal trekkes.

JURK stiller derimot spørsmålstegn ved om det er foretatt en grundig nok vurdering av om en slik lovfesting kan medføre at foreldrene i større grad kan bruke retten til å hindre samvær i personlig interesse, uten at dette kan brukes mot dem i en eventuell barnefordelingssak. Det er et godt kjent problem at barna i stor grad blir brukt som en brikke

i foreldrenes personlige konflikt etter et brudd, og JURK mener derfor at det er svært viktig at man ikke har en lovgivning som har den uheldige konsekvens at den støtter opp om slike handlinger. Noe av dette problemet kan kanskje hindres ved at det er satt opp klare grenser i loven for i hvilke situasjoner det vil være lov å hindre samvær, selv om ikke disse trenger å være uttømmende. Dette for å hindre at foreldrene kan bruke retten til å hindre samvær i personlig interesse.

JURK stiller spørsmål til om det har blitt vurdert om det er behov for å ha et eget kapittel i barnelova, der det fremgår klart og tydelig hvilke rettigheter og plikter foreldrene har i forbindelse med psyksisk, fysisk og seksuell vold.

Generelt ønsker JURK å påpeke at vi syns det er bra at problemet blir tatt tak i, og at vi håper arbeidet vil følges opp med rettighetsinformasjon for å gjøre foreldre og barn kjent med de rettigheten og pliktene som barnelova gir, også de som allerede er lovfestet idag.

2.8.2

JURK stiller seg svært positive til at domstolene blir forpliktet til å forta en midlertidig avgjørelse i saker der det er risiko for vold og overgrep. JURK etterlyser imidlertid en utredning av domstolenes kapasitet, og syns det er svært viktig at det er kapasitet til å få en midlertidig avgjørelse raskt, men uten at saksbehandlingen skal bære preg av hastarbeid fra domstolenes side, for å sikre både foreldrenes og barnets rettssikkerhet.

Kapittel 5

5.4

JURK er positive til departementets kapittel 5 om barns deltakelse. JURK mener, som departementet, at det er grunnleggende viktig at barn har rett til å uttale seg, og at dette skal tas i betraktning når det skal tas avgjørelser for barnet. Vi anser det også som positivt at det tilstrebes samsvar mellom norsk regelverk og FNs barnekonvensjon.

Når dette er sagt mener JURK at høringen av barnet i så stor grad som mulig bør bli foretatt på et nøytralt grunnlag. Videre er det viktig at de som skal høre på barnets mening er faglig kompetente til å vurdere barnets uttalelser. En del av vurderingen av barnets uttalelser bør etter JURKs mening i større grad fokusere på om barnet gir uttrykk for sin egen mening eller om det gir uttrykk for foreldrenes vilje. Dette siden JURK anerkjenner at barn ofte havner i midten av konflikt mellom foreldrene.

Kapittel 6

6.4

JURK stiller seg bak departementets forslag om at det foretas endringer i domstolsloven som gir dommere en rett og plikt til å melde fra til barneverntjenesten i saker hvor det avdekkes alvorlig bekymring for barnets omsorgssituasjon. I saker etter barnelova er det grunn til å tro at slik bekymring for barnets omsorgssituasjon ofte vil bli avdekket, og det er da en trussel mot barns rettsikkerhet dersom det ikke meldes fra om bekymringen.

JURK etterlyser imidlertid en vurdering av om en slik regelendring kan bidra negativt ved at

foreldrene og/eller foreldrenes advokater bevisst tilbakeholder informasjon om forhold som kan medføre at retten føler seg forpliktet til å melde fra til barneverntjenesten. Ettersom advokater ikke har meldeplikt for barneverntjenesten vil det finnes en mulighet for at en forelder forteller alt om sin sak til advokaten, men at informasjon bevisst blir holdt utenfor i en rettsak. Dette vil klart ikke være til barnets beste.

Kapittel 9

JURK ønsker å påpeke at det i saker som omhandler barns sikkerhet mot vold og overgrep må legges avgjørende vekt på hva som er til barnets beste. I slike tilfeller kan ikke likestillingsmessige konsekvenser ha noen spesiell vekt på hvilke tiltak som settes i verk.

Samtidig bemerker JURK at stereotypiske forestillinger knyttet til kjønnsroller og omsorgsevne ofte vil spille inn i saker om samværsrett og barnefordeling. I saker hvor det ikke kan konstateres noen store forskjeller i omsorgsevne mellom foreldrene vil dette kunne få utslag i at mor likevel ofte tildeles hovedomsorg for barna. JURK mener derfor at det trengs opplæring og bevisstgjøring i rettsvesenet om fedres omsorgsrolle.

Generelle kommentarer

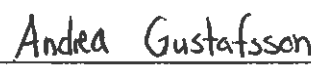
JURK synes det er svært positivt at departementet har påbegynt arbeidet med å forbedre dagens barnelov. Særlig i forhold til barns rettsikkerhet i saker om vold og overgrep, er det et stort behov for å tydeliggjøre rettigheter og plikter for både barn og foreldre.

JURK mener imidlertid at det bør foretas en helhetlig revidering av barnelova, hvor alle bestemmelser i loven gjennomgås. Gjennom vår saksbehandling har JURK erfart at loven for mange oppleves som vanskelig forståelig og lite tilgjengelig. Da reglene ofte vil komme til anvendelse i tilfeller hvor konfliktnivået mellom foreldrene er høyt, må det være lett for partene å orientere seg i lovens bestemmelser. Ettersom et formål med å vedta en egen barnelov var å strukturere og klargjøre reglene på barnerettsområdet er det av særlig viktighet at loven har en enkel og forståelig oppbygning, og at bestemmelsene er skrevet på et enkelt språk som gjør at reglene blir lett tilgjengelige.

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Caroline Kjennerud

Michaela Klausen

Andrea Gustafsson